Regionale Arbeidsmarktprognose 2026-2028
Friesland

9 juni 2026

Banengroei Friesland valt tijdelijk stil zolang energieprijzen hoog blijven

De banengroei in Friesland komt de komende jaren nagenoeg tot stilstand. De arbeidsmarkt reageert hiermee op een afnemend groeitempo van de regionale economie. Ook vertalen werkgevers de groei van hun productie en dienstverlening maar voor een deel in extra arbeidsplaatsen. Geopolitieke onrust brengt veel onzekerheid met zich mee. Uitgaande van een spoedig einde van de oorlog in het Midden-Oosten verwacht UWV dat het aantal banen in Friesland tussen 2025 en 2028 nog licht groeit. Aanhoudend hoge energieprijzen kunnen het economisch beeld echter doen kantelen, waardoor de banengroei in Friesland tijdelijk stilvalt. Schommelende energieprijzen zijn een van de veranderingen die de arbeidsmarkt momenteel beïnvloeden. Ook ontwikkelingen als de opkomst van AI en vergrijzing veranderen de arbeidsmarkt. Deze onzekere wereld vraagt om een wendbare regionale arbeidsmarkt, waarin werkenden, werkzoekenden, werkgevers, overheid en onderwijs samenwerken aan een leercultuur waarin leren en ontwikkelen voortdurend hoog op de agenda staan.

De komende jaren vindt een verdere verschuiving plaats van zelfstandigen naar werknemers. De volledige hervatting van de handhaving op schijnzelfstandigheid zorgt voor een overstap van zelfstandigen naar werk in loondienst. Veel sectoren in Friesland laten de komende jaren een lichte banengroei zien, waaronder de relatief sterk vertegenwoordigde sectoren bouw, zorg en welzijn en horeca. Groeisectoren als ICT, specialistische zakelijke diensten en openbaar bestuur zijn in Friesland minder sterk vertegenwoordigd. Sectoren als industrie, groothandel, detailhandel, financiële dienstverlening en het onderwijs hebben daarentegen te maken met banenkrimp. Wanneer de energieprijzen langer hoger blijven, treft dit vooral sectoren als industrie, bouw, transport, detailhandel, horeca en uitzendbureaus. Het stilvallen van de banengroei zorgt voor minder vacatures. Uitbreidingsvraag speelt echter maar een beperkte rol in het ontstaan van vacatures. Veruit de meeste vacatures ontstaan door vervangingsvraag, onder andere doordat personeel met pensioen gaat. Door de afnemende krapte op de arbeidsmarkt hebben werkgevers op totaalniveau iets minder zorgen over personeelstekorten. Toch blijft de druk op de arbeidsmarkt in veel sectoren hoog en ervaren nog altijd veel werkgevers problemen bij het vinden van gekwalificeerd personeel.

Gematigde economische groei in een onzekere wereld

In 2025 groeide de Nederlandse economie met 1,8%, ondanks de invoering van handelstarieven door de VS en toegenomen geopolitieke onzekerheid. Als de oorlog in het Midden-Oosten snel eindigt en de energieprijzen snel dalen naar het niveau van februari 2026, verwacht het Centraal Planbureau (CPB) voor de komende jaren dat de Nederlandse economie gestaag blijft doorgroeien, al maakt de grilligheid van de geopolitiek de economische situatie opnieuw onzeker. Het CPB gaat in zijn raming van maart 2026 uit van een economische groei van gemiddeld 1,3% per jaar voor 2026-2028. De groei komt vooral door stijgende uitgaven van huishoudens en toenemende overheidsbestedingen. Door de gespannen internationale situatie blijft de onzekerheid rondom het economisch beeld echter zeer groot. Als de energieprijzen snel dalen, kan de koopkracht in 2026 nog stijgen. In 2027 en 2028 blijft de koopkracht per saldo ongeveer gelijk, doordat hogere belastingen uit het coalitieakkoord de loonstijging compenseren. De uitgaven aan defensie, klimaat, stikstof, onderwijs en woningbouw worden in het coalitieakkoord verhoogd. Hier tegenover staan lastenverhogingen en ombuigingen op de zorg en de sociale zekerheid. De gestegen energieprijzen van de afgelopen maanden kunnen dit economisch beeld echter veranderen.

Figuur 1 Ontwikkeling banen (werknemersbanen en zelfstandigen)
Friesland, realisatie 2019-2025 en prognose 2026-2028 o.b.v. CEP 2026 en scenario langer hoge energieprijzen (absoluut, x 1.000)

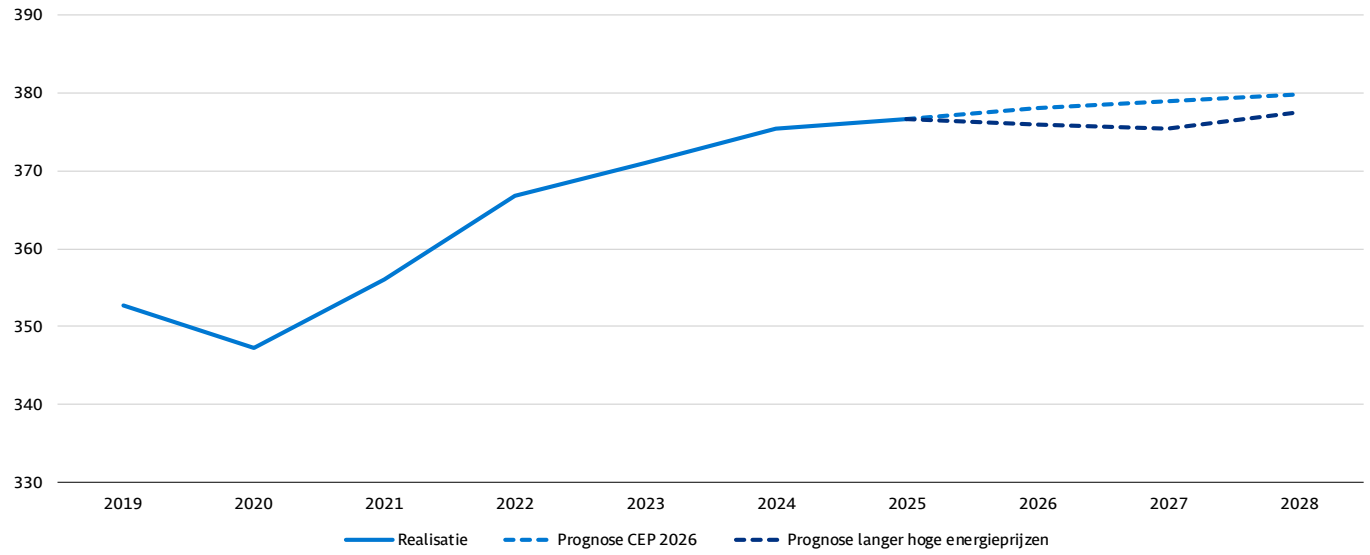

Bron: UWV o.b.v. Bureau Louter, SEOR en CBS.

Lichte banengroei als oorlog Midden-Oosten snel eindigt

De werkgelegenheid in Friesland is de afgelopen jaren vrijwel voortdurend gegroeid. Met uitzondering van het coronajaar 2020 waren er jaarlijks meer banen dan in het jaar ervoor. In de periode 2019-2025 groeide de werkgelegenheid in Friesland met 23.900 banen. De banengroei kwam de afgelopen jaren wel in een lagere versnelling terecht. Zo kwamen er in 2025 nog slechts 1.200 bij. Ook als de oorlog in het Midden-Oosten snel eindigt en de energieprijzen op korte termijn dalen naar het niveau van februari 2026, zal het groeitempo van de werkgelegenheid de komende jaren verder afnemen. In dit scenario groeit de werkgelegenheid in de periode 2025-2028 naar verwachting met 3.200 banen (+0,9%). De regionale arbeidsmarkt reageert hiermee op de regionale economie die ook beperkt groeit. Verder vertalen werkgevers de groei van hun productie en dienstverlening maar voor een deel in extra arbeidsplaatsen. Mede vanwege de krapte op de arbeidsmarkt zoeken bedrijven naar andere oplossingen om de productie en dienstverlening te laten groeien, zoals automatisering en het toepassen van AI. Zo werd de groei van de Nederlandse economie in 2025 – met 1,8% – gerealiseerd met in totaal 0,6% minder gewerkte uren. De arbeidsproductiviteit was hierdoor 2,4% hoger dan een jaar eerder; de sterkste toename in 20 jaar.

Tabel 1 Ontwikkeling banen (werknemersbanen en zelfstandigen)

Friesland, realisatie 2019, 2025 en prognose 2028 o.b.v. CEP 2026 en scenario langer hoge energieprijzen

Friesland	2019	2025	2028	Absolute groei 2025 - 2028	Procentuele groei 2025 - 2028
Banen CEP 2026	352.600	376.600	379.800	3.200	0,9%
Banen Scenario langer hoger	352.600	376.600	377.600	1.000	0,3%

Bron: UWV o.b.v. Bureau Louter, SEOR en CBS.

Zelfstandigen stappen over naar werk in loondienst

In 2025 ontwikkelde de werkgelegenheid zich verschillend voor werknemers en voor zelfstandigen. Tegenover een toename van werknemersbanen stond een afname van zelfstandigen. Hiermee kwam een einde aan een jarenlange groei van het aantal zelfstandigen. De volledige hervatting van de handhaving op schijnzelfstandigheid vanaf 1 januari 2025 door de Belastingdienst heeft een ontmoedigend effect op zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). Naar verwachting zet deze verschuiving de komende jaren door. In de periode 2025-2028 neemt het aantal banen van zelfstandigen in Friesland verder af met 1.300 (-1,4%) en komt uit op zo'n 91.300. Mede als gevolg van de overstap van zelfstandigen naar werk in loondienst, neemt het aantal werknemersbanen de komende jaren nog licht toe. Tussen 2025 en 2028 komen er in Friesland naar verwachting zo'n 4.500 werknemersbanen bij (+1,6%). Het aantal werknemersbanen komt hiermee op 288.500 in 2028.

Box 1 Minder zelfstandigen

De wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (wet DBA) is in 2016 ingevoerd als vervanger van de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR). Het doel was om de arbeidsrelaties tussen opdrachtgevers en zelfstandigen te verduidelijken en om schijnzelfstandigheid tegen te gaan. Sinds 1 januari 2025 kunnen bedrijven en organisaties een naheffing krijgen als zij zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) inhuren die juridisch als werknemers worden gezien. De aankondiging van de handhaving heeft al in 2025 effect gehad op het aantal personen dat werkzaam blijft als zelfstandige. Werkgevers en zzp'ers begonnen zich in het afgelopen jaar aan te passen om aan de regels te voldoen. Het aantal zzp'ers daalde in 2025 landelijk met 62.000. Een deel van hen is inactief geworden, maar het grootste gedeelte is overgegaan naar een baan als werknemer. Het overgrote deel van alle zelfstandigen die in 2025 als werknemer aan de slag ging, heeft nu een flexibel arbeidscontract. Het aantal zelfstandigen nam in 2025 vooral af in de bedrijfstakken bouw, horeca, zorg & welzijn en cultuur. De daling is het sterkst onder jongeren. De verwachting is dat de daling van het aantal zelfstandigen in 2026 doorzet.

Bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2026/07/aantal-zzp-ers-in-2025-gedaald-met-62-duizend

Aanhoudend hoge energieprijzen doen economisch beeld kantelen

De vooruitzichten voor de banenontwikkeling tot 2028 zijn erg onzeker. Op 28 februari begon de oorlog in Iran en Libanon, waardoor de olieproductie en doorvoer van olie via de Straat van Hormuz werden beïnvloed en de energieprijzen flink stegen. Als de energieprijzen in 2026 en 2027 hoog blijven, dan werkt dit door in inflatie, economische groei en koopkracht. Op 12 maart publiceerde het Centraal Planbureau (CPB) hun jaarlijkse publicatie Centraal Economisch Plan (CEP), waarin nog geen rekening was gehouden met de economische gevolgen van deze oorlog. Tegenover het inmiddels erg optimistische CEP-scenario hebben SEOR, UWV en ROA ook een pessimistisch scenario "langer hoge energieprijzen" doorgerekend, op basis van de recente CPB-scenariostudie De economische impact van hogere energieprijzen door de Iranoorlog (zie box 2). Met beide scenario's ontstaat een bandbreedte waarbinnen realistische uitkomsten op het aantal banen per sector te zien zijn. Naast de uitgangspunten uit de CPB-scenario's hebben SEOR, UWV en ROA de volgende uitgangspunten meegenomen in de uitwerking van dit scenario: de lange rente stijgt naar 3,9% in 2026 en 3,6% in 2027, de stijging van de arbeidsproductiviteit blijft beperkt tot 0% per jaar in 2026. Daarnaast wordt verondersteld dat de economische groei vanaf 2028 iets sneller stijgt dan in het basisscenario van het CEP, zodat het bbp op termijn weer toegroeit naar het basisscenario van het CEP.

Box 2 De economische impact van hogere energieprijzen door de Iranoorlog

Door de gespannen internationale situatie is de onzekerheid rondom het economisch beeld zeer groot. Zo zijn sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten wereldwijd de energieprijzen snel gestegen. Het verloop van de energieprijzen de komende tijd is met grote onzekerheid omgeven. Dit hangt af van de duur en de intensiteit van de oorlog in het Midden-Oosten. Ook is van invloed of andere olie- en gasleveranciers hun productie aanpassen.

Een aanhoudende oorlog in het Midden-Oosten zal de Nederlandse inflatie opstuwen. Een stijging van energieprijzen vertaalt zich in hogere kosten voor productie, transport en op termijn in hogere lonen, waardoor de prijzen van producten en diensten oplopen. Hogere inflatie verlaagt de koopkracht van huishoudens waardoor de consumptiegroei lager kan uitkomen. De oorlog kan ook impact hebben op de economische groei, door verstoringen van de wereldhandel, en doordat het vertrouwen afneemt en bedrijven voorzichtiger worden met investeren.

Het CPB onderzocht aan de hand van drie extra scenario's onder andere de mogelijke impact op consumptie van huishoudens, investeringen en in- en uitvoer van goederen en diensten. Naast een scenario met marktverwachtingen, zijn twee scenario's met een ernstigere verstoring onderzocht, met variatie in de herstelduur. Daarbij is specifiek gekeken naar de gevolgen van stijgende brandstofkosten voor huishoudens met een lager inkomen en naar de handelsrelaties tussen Nederland en de Golfregio.

	CEP 2026		Scenario marktverwachtingen		Scenario tijdelijk hoger		**Scenario langer hoger**	
	2026	**2027**	2026	2027	2026	2027	**2026**	**2027**
Bbp-groei	**1,4**	**1,1**	1,0	0,8	0,5	0,7	**0,3**	**0,0**
Consumptie huishoudens	**1,5**	**1,7**	0,9	1,0	0,4	0,6	**-0,1**	**-0,7**
Investeringen (inclusief voorraden)	**1,1**	**1,8**	0,7	1,7	0,1	1,8	**-0,6**	**1,0**
Uitvoer van goederen en diensten	**2,3**	**1,5**	1,4	1,1	0,4	1,5	**-0,2**	**0,2**
Invoer van goederen en diensten	**2,5**	**2,0**	1,6	1,5	0,5	1,8	**-0,2**	**0,3**

Bron: https://www.cpb.nl/publicatie/de-economische-impact-van-hogere-energieprijzen-door-de-iranoorlog

Als de energieprijzen hoog blijven, valt de banengroei in Friesland nagenoeg stil. In dit scenario komen er in de periode 2025-2028 nog slechts 1.000 banen bij (+0,3%). Vooral in de sectoren industrie, transport, bouw en uitzendbureaus werken de hoge energieprijzen door in een lager aantal banen in 2026 en 2027. Als de energieprijzen vanaf 2028 weer dalen naar het niveau van februari 2026, groeit het aantal banen op termijn naar verwachting weer richting het niveau volgens het CEP (zie figuur 1). Naast directe verbruikers van energie en aardolieproducten zijn er ook sectoren die indirect last krijgen van hoge energieprijzen. De effecten van hoge energieprijzen beperken zich namelijk niet enkel tot hogere kosten, maar leiden ook tot meer economische onzekerheid en een verslechterd sentiment onder bedrijven en consumenten. Zo waren consumenten in het voorjaar van 2026 opnieuw negatiever en bleven producenten even negatief. April 2026 liet zelfs de op een na grootste daling ooit in het consumentenvertrouwen zien. Het afnemende vertrouwen zorgt ervoor dat bedrijven investeringen uitstellen en consumenten minder geld uitgeven. Hierdoor kan het effect van aanhoudend hoge energieprijzen zich verder uitbreiden naar sectoren als horeca, groothandel en detailhandel.

Energie-intensieve regio's hard geraakt bij hoge energieprijzen

Stijgende energieprijzen raken alle sectoren en daarmee ook alle regio's, maar niet alle sectoren en regio's direct en in even sterke mate. Vooral energie-intensieve sectoren, zoals delen van de industrie (chemie, voedings- en genotsmiddelenindustrie, basismetaal), de energiesector, delfstoffenwinning, landbouw & visserij en transport kunnen op korte termijn grote invloed ondervinden. Figuur 2 laat per arbeidsmarktregio de over- en ondervertegenwoordiging zien van deze zes meest energie-intensieve sectoren (chemische industrie, energie, water & afval, delfstoffenwinning, voedings- en genotsmiddelenindustrie, landbouw, bosbouw & visserij en transport). In deze sectoren vormt de toelevering van aardolie, aardgas, elektriciteit en steenkolen een groot deel van de toegevoegde waarde in die sector. Luchtvaart, wegtransport en scheepvaart voelen direct de gevolgen van stijgende brandstofprijzen. Ook in delen van de industrie speelt energieverbruik een grote rol. Zo gebruikt de chemische industrie aardgas en aardolie als energiebron en als grondstof voor producten als kunstmest en plastics. De productie van staal, aluminium en zink in de metaalindustrie vereist grote hoeveelheden energie. In de voedingsindustrie gebruiken bijvoorbeeld bakkers en zuivelfabrieken veel energie bij het drogen, bakken en koelen van producten. Hoewel de (glas)tuinbouw vooral gebruikmaakt van aardgas en de huidige energiecrisis vooral effect heeft op aardolie, kan ook deze sector – door de koppeling van de prijs van aardgas aan de olieprijs – op termijn negatieve effecten ondervinden van de hoge energieprijzen. Vooral het Westland (arbeidsmarktregio Haaglanden) en Noord-Holland Noord hebben hier last van. De negatieve gevolgen van de hoge energieprijzen blijven niet beperkt tot enkel de zes meest energie-intensieve sectoren. Ook sectoren als bouw, horeca, groothandel en detailhandel kan dit bijvoorbeeld snel raken. Zo kan de bouw te maken krijgen met hogere prijzen voor bouwmaterialen en ziet de horeca de kosten stijgen door hogere rekeningen voor koeling, verwarming en duurdere inkoop van voedingsmiddelen.

Figuur 2 **Over- en ondervertegenwoordiging van de zes meest energie-intensieve sectoren**
Op basis van banen van werknemers, per arbeidsmarktregio

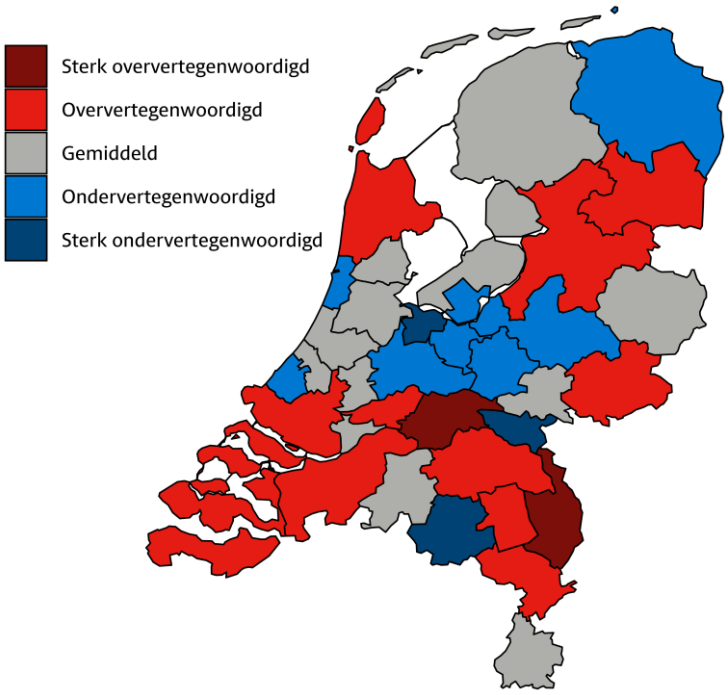

Bron: bewerking CBS-data door UWV

Regio's met een sterke aanwezigheid van energie-intensieve sectoren kunnen direct en in hoge mate geraakt worden door de hoge energieprijzen. Arbeidsmarktregio's met een sterke oververtegenwoordiging van energie-intensieve sectoren zijn Noord-Limburg en Rivierenland. Maar ook in arbeidsmarktregio's als Zeeland, Rijnmond, Drenthe en delen van Noord-Brabant zijn energie-intensieve sectoren sterk aanwezig.

Lagere banengroei door beperkte bevolkingsgroei en sectorstructuur

Als de oorlog in het Midden-Oosten snel eindigt en de energieprijzen snel dalen tot het niveau van februari 2026, neemt het totaal aantal banen van werknemers en zelfstandigen in Friesland naar verwachting tussen 2025 en 2028 licht toe. Bij aanhoudend hoge energieprijzen valt de banengroei nagenoeg stil. De beperkte bevolkingsgroei en de sectorstructuur zorgen ervoor dat de banengroei zich in Friesland minder gunstig ontwikkelt dan gemiddeld in Nederland. Daarnaast zijn er duidelijke verschillen tussen sectoren. Zo daalt de werkgelegenheid in sectoren als detailhandel en industrie, die relatief sterk vertegenwoordigd zijn in Friesland. Ook in de financiële dienstverlening, het onderwijs en de groothandel neemt het aantal banen af. In veel andere sectoren blijft de werkgelegenheid de komende jaren groeien, al neemt het groeitempo af. Groei is vooral te vinden in sectoren als specialistische zakelijke diensten, zorg en welzijn, bouw en horeca.

Figuur 3 geeft een beeld van de werkgelegenheidsstructuur van het totaal aantal banen in Friesland (werknemersbanen én zelfstandigen) en de verwachte ontwikkeling tussen 2025 en 2028 op basis van het Centraal Economisch Plan 2026. De afbeelding laat drie dingen zien:

- De omvang en verdeling van het aantal banen in 2025; hoe meer banen, hoe groter de bol.
- De verwachte procentuele groei of krimp in 2028 ten opzichte van 2025 op basis van het CEP 2026; boven de horizontale as is sprake van groei, eronder van krimp. De mogelijke scenario's rond de hoogte van de energieprijzen als gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten zijn hierin niet meegenomen. De sectoren waarvan de bollen zwart omlijnd zijn, wijzigen het meest in een scenario waarin de energieprijzen langer hoog blijven.
- Het relatieve belang van een sector voor de regio in 2025. Dit is het regionale aandeel van een sector in het totaal aantal banen, in verhouding tot het landelijke aandeel van die sector in het aantal banen. Links van de verticale as is het regionale aandeel kleiner dan het landelijke aandeel, rechts groter.

Figuur 3 Banen per sector: omvang, aandeel en ontwikkeling

Friesland, omvang (2025), aandeel (2025) en groeiprognose (2028 t.o.v. 2025) op basis van het Centraal Economisch Plan 2026

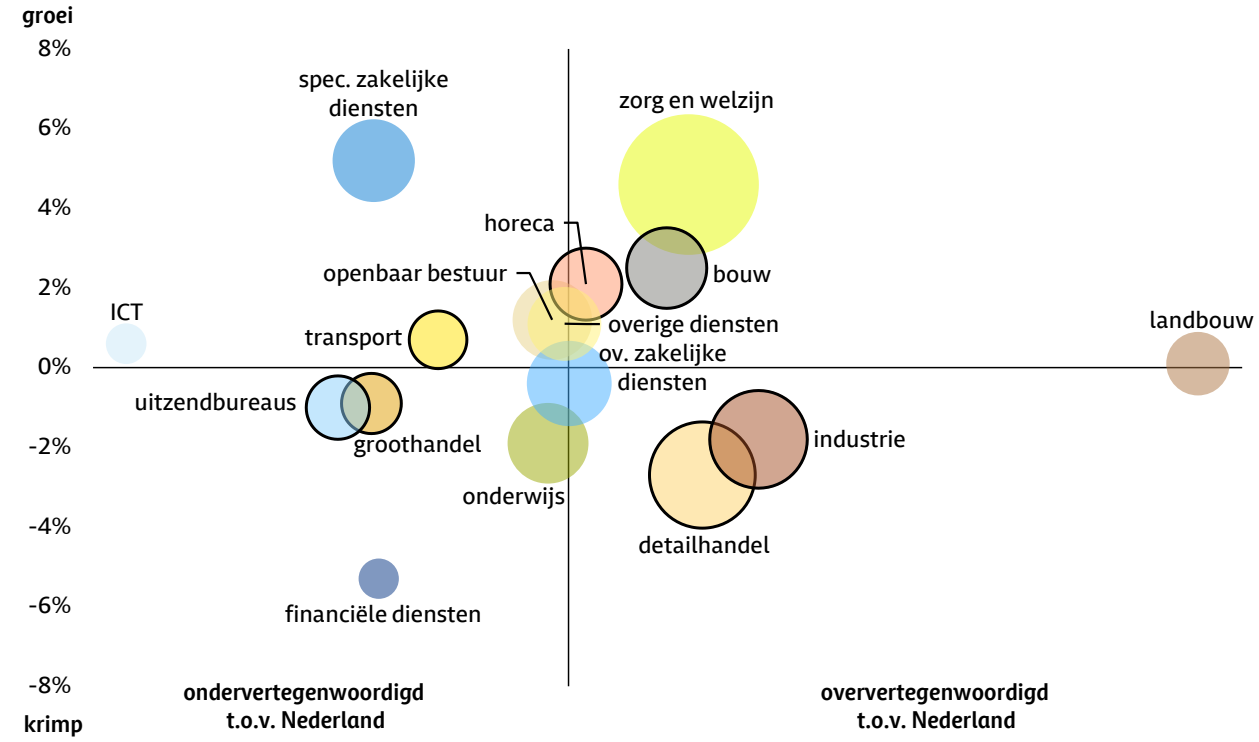

Bron: UWV o.b.v. Bureau Louter, SEOR en CBS

Zorg & welzijn blijft stabiele groeisector

Ondanks de beperkte groei van het totaal aantal banen zorgen structurele ontwikkelingen in de sector zorg en welzijn voor een aanhoudende groei van de werkgelegenheid. De sector is met 19% van alle banen de grootste in de regio. De zorgvraag neemt structureel toe door bevolkingsgroei, verdere vergrijzing, nieuwe medische toepassingen en welvaartsgroei. Zorgaanbieders moeten alle zeilen bijzetten om aan de vraag te kunnen voldoen. De personeelstekorten zijn groot, wat wordt versterkt doordat er – vanwege de volledige hervatting van de handhaving op schijnzelfstandigheid – in 2025 een sterke daling was van het aantal banen voor zelfstandigen. Een deel van deze zelfstandigen is vervolgens in loondienst gaan werken. De komende jaren zet deze ontwikkeling zich naar verwachting door, met een verdere daling van het aantal zelfstandigen en een extra toename van het aantal werknemers. Binnen de sector neemt de totale werkgelegenheid naar verwachting het sterkst toe in de verpleging, verzorging en thuiszorg.

Meer specialistische zakelijke dienstverlening

Hoewel de sector specialistische zakelijke dienstverlening met 6% van de banen relatief minder sterk aanwezig is in de regio, levert deze sector Friesland de komende jaren veel extra banen op. Deze sector bestaat onder andere uit organisatieadvies- en ingenieursbureaus, consultants en juridische dienstverleners. De specialistische zakelijke dienstverlening vertoont al jaren een stabiele groei en de verwachting is dat deze ontwikkeling zich in de periode 2025-2028 voortzet. Het personeelstekort is ook in deze sector een belangrijk knelpunt, wat de banengroei enigszins afremt. In februari 2026 gaf 36,5% van de werkgevers in deze sector aan dat een tekort aan personeel de grootste belemmering vormt voor het uitvoeren van de activiteiten. Werkgevers zetten in op efficiënter werken, bijvoorbeeld door de inzet van kunstmatige intelligentie en het automatiseren van routinematige werkzaamheden. Deze sector is niet erg gevoelig voor hogere energieprijzen. Er wordt een minimaal grotere banengroei verwacht bij het scenario van langer hoge energieprijzen. Dat is vooral te verklaren doordat de algemene arbeidsmarktvraag bij dat scenario iets lager is, waardoor er iets meer personeel beschikbaar is om te groeien.

Bouw stagneert door belemmeringen

Na jaren van lage productiegroei herstelt de bouw zich de komende jaren voorzichtig. Deze omslag zette eind 2024 in, met name dankzij een opleving in de woningbouw. Hogere lonen en een licht gedaalde rente vergroten de leencapaciteit van consumenten, wat de vraag naar koopwoningen stimuleert. Daarnaast blijft de overheid een belangrijke opdrachtgever in de grond-, weg- en waterbouw, onder meer voor nieuwbouw en het onderhoud van infrastructuur. Ook zorgen investeringen in defensie voor extra vraag naar bouw-, renovatie- en installatiewerk. Van alle banen in Friesland bevindt ruim 6% zich in de bouwsector, iets meer dan landelijk gemiddeld. De toenemende bouwvraag vertaalt zich echter slechts beperkt in banengroei in de regio. De sector kampt met hardnekkige knelpunten, zoals stikstofproblematiek, netcongestie en een gebrek aan geschikte bouwlocaties. Ook stijgende brandstofprijzen kunnen de werkgelegenheid onder druk zetten. Werkgevers in de bouw geven het vaakst aan dat ze te maken hebben met moeilijk vervulbare vacatures. Tegelijkertijd wordt personeelstekort door slechts een minderheid van de werkgevers als een belangrijke belemmering gezien. Deze tegenstelling kan worden verklaard doordat werkgevers in de bouw veel vaker dan gemiddeld aangeven werk uit te besteden of zelfstandigen in te huren. Ook stimuleren personeelstekorten werkgevers in de sector om innovatief te zijn en meer in te zetten op technologische ontwikkelingen.

Energie-intensieve industrie voelt hoge energieprijzen

Ook de industrie is sterk vertegenwoordigd in Friesland, met circa 9% van de totale werkgelegenheid. Vooral de voedings- en genotmiddelenindustrie neemt een belangrijke positie in binnen de regio. De industrie heeft turbulente jaren achter de rug en staat ook nu voor grote uitdagingen. Geopolitieke ontwikkelingen spelen daarbij een belangrijke rol, zoals de oorlogen in Oekraïne en het Midden-Oosten, handelstarieven, internationale concurrentie en afhankelijkheid van andere landen voor grondstoffen. Het grootste probleem voor industriële werkgevers is de beperkte vraag naar hun producten. In geen enkele andere sector worden zoveel werkgevers belemmerd door onvoldoende vraag als in de industrie. Dit heeft te maken met de economische malaise in Duitsland, gestegen productiekosten in Nederland (vooral door hogere energieprijzen), internationale handelsspanningen en aanhoudende economische onzekerheid. De hoge energieprijzen raken de Friese industrie direct, voornamelijk de voedings- en genotmiddelenindustrie. Binnen deze deelsector wordt veel energie gebruikt voor processen zoals drogen, bakken en koelen van producten. Daarnaast vormen netcongestie, verduurzaming en personeelstekorten belangrijke uitdagingen. In Friesland bleef de werkgelegenheid de afgelopen jaren nog groeien, ondanks deze ontwikkelingen. De komende jaren slaat deze groei naar verwachting echter om in krimp. Voor veel werkgevers uit deze sector blijft personeelstekort een probleem. In januari 2026 was – volgende de COEN – personeelstekort voor een kwart van de industriële werkgevers de grootste belemmering voor de bedrijfsvoering. Voor vrijwel alle industriële beroepen is de arbeidsmarkt (zeer) krap.

Banenkrimp in detailhandel bij verschuiving naar grotere ketens

Het aantal banen in de detailhandel in Friesland zal naar verwachting in de periode 2026 tot en met 2028 licht dalen. Stijgende kosten, personeelstekorten en toenemende concurrentie, ook vanuit het buitenland, maken het voor bedrijven moeilijker om te groeien. Met name voor kleinere bedrijven in de detailhandel is dit lastig, wat ertoe leidt dat er in de gehele sector sprake is van consolidatie (waarbij kleinere winkels zich aansluiten bij grotere ketens). E-commerce blijft de belangrijkste groeifactor binnen de detailhandel. De online verkoop groeit structureel sneller dan fysieke winkels, wat de druk op traditionele winkelconcepten verder vergroot. Wanneer de energieprijzen in 2026 en 2027 hoog blijven, daalt de koopkracht van consumenten. Daarom wordt bij het scenario met langdurig hogere energieprijzen een iets sterkere daling van het aantal banen verwacht in de detailhandel.

Onderwijsbanen Friesland dalen door afnemende leerlingaantallen

Naar verwachting daalt het aantal banen in het onderwijs in Friesland de komende jaren. Dit komt vooral door geplande bezuinigingen en dalende leerling- en studentaantallen. Een andere verklaring is het beëindigen van het Nationaal Programma Onderwijs.[1] Met deze regeling was er extra geld beschikbaar om leerachterstanden, die tijdens de coronaperiode door de lockdowns zijn ontstaan, weg te werken. Hierdoor nam de vraag naar onderwijsondersteunend personeel, onderwijsassistenten en leraren toe. Nu de regeling is beëindigd, is er minder budget beschikbaar voor onderwijspersoneel, wat bijdraagt aan de afname van het aantal banen in de sector.

Ook banen in horeca gevoelig voor hoge energieprijzen

De horeca is goed voor ruim 5% van de werkgelegenheid in Friesland. In het neutrale scenario waarbij de energieprijzen relatief snel weer dalen, groeit het aantal banen in de sector naar verwachting licht in de periode tot en met 2028. Enerzijds stijgt de gemiddelde koopkracht van consumenten. Anderzijds heeft de sector te maken met oplopende kosten voor personeel, energie en inkoop. Deze kostenstijgingen kunnen niet volledig worden doorberekend aan de consument, waardoor de winstgevendheid van horecabedrijven onder druk staat. Ook de zorgen over geopolitieke spanningen zijn van invloed op de banengroei in de horeca. Als de energieprijzen hoog blijven, daalt in 2026 en 2027 de koopkracht van consumenten. Mocht dit scenario uitkomen, dan wordt in plaats van een lichte stijging van het aantal banen juist een kleine daling verwacht. Dit komt vooral doordat consumenten minder besteden aan luxere uitgaven, zoals horeca.

Landbouw onder druk door stikstofregels en milieuregels

Ook de landbouwsector is relatief sterk vertegenwoordigd in de werkgelegenheid van Friesland. In de periode 2026-2028 stabiliseert naar verwachting het aantal banen van werknemers en zelfstandigen in deze sector. Onzekerheid over stikstofbeleid, strengere milieuregels, vraagstukken rond bedrijfsopvolging en een afnemend aantal agrarische bedrijven blijven druk uitoefenen op de werkgelegenheid. In tegenstelling tot veel andere sectoren heeft de volledige hervatting van de handhaving op schijnzelfstandigheid weinig invloed gehad op de verhouding tussen werknemers en zelfstandigen binnen de landbouwsector.

[1] UWV, 2025. Meer leraren in de WW ondanks tekorten | UWV

Vooral regio's rond Amsterdam en Eindhoven blijven groeien

De gematigde economische groei vertaalt zich de komende jaren slechts beperkt in extra banen. Uitgaande van een spoedig einde van de oorlog in het Midden-Oosten groeit tussen 2025 en 2028 in heel Nederland het totaal aantal banen met 1,7% en komt uit op ruim 11,8 miljoen. Dit zijn 9,4 miljoen werknemersbanen en 2,4 miljoen banen van zelfstandigen. Figuur 4 laat zien hoe de verschillende arbeidsmarktregio's zich de komende jaren naar verwachting ontwikkelen op basis van het CEP 2026 (links) en in het scenario van langer hoge energieprijzen (rechts). Kijkend naar het scenario op basis van het CEP zijn de regio's met de sterkste banengroei Zuidoost-Brabant, Groot Amsterdam, Haaglanden en Flevoland. In de Achterhoek en in Noord- en Zuid-Limburg daalt het aantal banen licht. Daarmee zetten de regionale patronen in de werkgelegenheidsontwikkeling van de afgelopen jaren door, met een sterkere banengroei in de verstedelijkte regio's en minder banengroei in decentrale gebieden. Friesland bevindt zich met een verwachte totale banengroei van 0,9% onderin de middenmoot van de 35 arbeidsmarktregio's.

Figuur 4 Ontwikkeling banen (werknemersbanen en zelfstandigen)
Prognose 2025-2028 o.b.v. CEP 2026 (links) en scenario langer hoge energieprijzen (rechts)

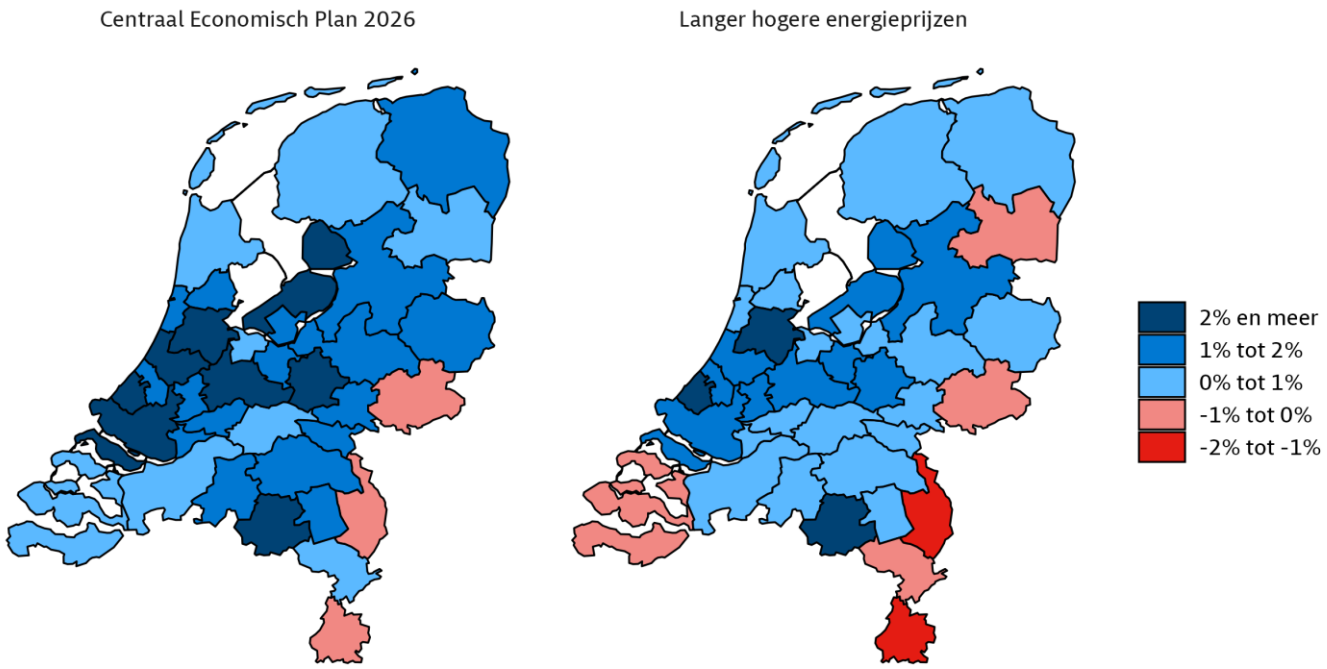

Bron: UWV o.b.v. Bureau Louter, SEOR en CBS

Bij aanhoudend hoge energieprijzen valt de banengroei nagenoeg stil. In heel Nederland groeit het totaal aantal banen tussen 2025 en 2028 dan nog licht met 1,0%. In alle arbeidsmarkregio's neemt de banengroei in dit scenario af ten opzichte van het scenario op basis van het CEP 2026. Niet alle regio's worden echter even hard geraakt. Voor de regio's Midden-Limburg, Zeeland en Drenthe slaat bij aanhoudend hoge energieprijzen de verwachte lichte banengroei om in lichte krimp. De sterkste banengroei blijft – ook in dit scenario – in de verstedelijkte regio's rond Amsterdam en Eindhoven. Met een verwachte banengroei van 0,3% in het scenario langer hoge energieprijzen blijft Friesland zich bevinden in de middenmoot van de regionale banenontwikkeling.

Regionale bevolkingsgroei of -krimp is een belangrijke verklaring voor het verschil in de banenontwikkeling tussen de regio's. Bevolkingsgroei heeft een positief effect op de ontwikkeling van de werkgelegenheid in sectoren als detailhandel, horeca, onderwijs en openbaar bestuur. In Friesland groeit de bevolking minder hard dan het landelijk gemiddelde. Een minder sterke bevolkingsgroei zorgt voor een kleinere toename van het potentiële arbeidsaanbod. Ook de sectorstructuur en variabelen als regionale marktgroei, ligging, dichtheid en opleidingsniveau spelen een rol in de regionale verschillen in banenontwikkeling.

Vervangingsvraag blijft zorgen voor vacatures

In het eerste kwartaal van 2026 ontstonden er in Friesland 10.350 vacatures. Dat zijn er 200 meer dan in het eerste kwartaal van 2025 (+2%). Daarmee ontstonden er begin 2026 meer vacatures dan een jaar geleden, maar over een langere periode bezien vertoont het aantal ontstane vacatures sinds 2023 een dalende trend. In 2025 ontstonden er landelijk ruim 1,4 miljoen vacatures. Als de economie zich verder ontwikkelt volgens het CEP 2026, dan gaat die daling eerst nog door in 2026 en 2027, om zich in 2028 weer iets te herstellen. De verwachte daling in 2026 en 2027 is nog iets sterker dan in 2024 en 2025. Als het sombere scenario van langer hogere energieprijzen uitkomt, dan zal het aantal ontstane vacatures in 2026 en 2027 veel sterker dalen dan volgens het CEP 2026. Als de economie zich in 2028 herstelt neemt het aantal weer vrij sterk toe. De ontwikkeling van de werkgelegenheid heeft maar beperkt invloed op de vacaturemarkt. Dit komt omdat het merendeel van de vacatures ontstaat door vervangingsvraag. Met een vergrijzende beroepsbevolking gaan de komende jaren veel mensen met pensioen. In Friesland is 11% van de werknemers – zo'n 31.300 mensen – tussen de 60 en 67 jaar. Zij verlaten de komende jaren de arbeidsmarkt. Ook vervanging van personeel bij baanwisselingen, ziekte en zwangerschap zorgt voor een aanhoudend hoge vraag naar personeel. Daar tegenover staat een personeelsaanbod dat – ondanks een verwachte lichte toename van de werkloosheid – beperkt blijft. De beroepsbevolking groeit momenteel landelijk nauwelijks meer, onder andere als gevolg van de vergrijzing.

Leren en ontwikkelen nodig om aan te sluiten op veranderende arbeidsmarkt

De wereld verandert snel en dat beïnvloedt de arbeidsmarkt in Friesland. Op **korte termijn** zorgen de stijgende energieprijzen voor veel economische onzekerheid. Nederland blijft afhankelijk van andere landen voor grondstoffen en (digitale) technologieën. Daarnaast leiden de tarieven vanuit de Verenigde Staten, handelsspanningen en de oorlogen in het Midden-Oosten en Oekraïne tot algemene prijsstijgingen en consumptiedalingen. Daardoor daalt de vraag naar arbeid. Bij langdurig hoge (energie)prijzen valt de banengroei mogelijk zelfs stil.

Op **lange termijn** spelen vergrijzing en AI een belangrijke rol op de arbeidsmarkt. Vergrijzing leidt tot uitstroom van personeel en een daling van het arbeidsaanbod. Daarnaast wordt de vraag naar zorg groter. Het effect van AI op de arbeidsmarkt lijkt eerder kwalitatief dan kwantitatief van aard te zijn: 10% van de werkgevers verwacht dat er door AI banen gaan verdwijnen, tegelijkertijd denkt 15% dat er juist banen bij zullen komen. Wel verwacht bijna de helft van de werkgevers dat er andere vaardigheden nodig zullen zijn bij hun werknemers én dat de scholingsbehoefte door AI gaat veranderen.

Terwijl deze ontwikkelingen spelen, heeft Nederland al lange tijd te maken met een krappe arbeidsmarkt. Deze arbeidsmarktkrapte is in 2025 geleidelijk afgenomen: voor het eerst sinds eind 2021 zijn er minder vacatures dan werklozen. Toch blijft de druk op de arbeidsmarkt in veel sectoren hoog. Voor een groot aantal beroepen – veelal in cruciale sectoren als zorg & welzijn, onderwijs, ICT en in de techniek – is er nog steeds sprake van een krappe of zelfs zeer krappe arbeidsmarkt, waarbij de vraag naar personeel het aanbod overstijgt. Veel werkgevers blijven moeite houden met het vinden van geschikt personeel. Gemiddeld genomen was in 2025 bijna de helft (45%) van de vacatures volgens werkgevers nog moeilijk vervulbaar. Een groot probleem voor werkgevers blijft dat er te weinig mensen reageren op vacatures. Daarnaast geven werkgevers met moeilijk vervulbare vacatures vaker dan in 2023 aan dat sollicitanten niet de juiste vaardigheden, vakkennis of werkervaring hebben. Bovendien is er een groter aandeel werkgevers (21%) dat verwacht dat het in 2026 moeilijker wordt om vacatures te vullen, dan het aandeel werkgevers (8%) dat verwacht dat het gemakkelijker zal worden. Kortom: veel bedrijven ervaren problemen bij het vinden van gekwalificeerd personeel en hun verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.

De arbeidsmarkt blijft op lange termijn krap en vraagt om wendbaarheid: er is een goed opgeleide beroepsbevolking nodig, die over de arbeidsloopbaan duurzaam aan het werk is en flexibel om kan gaan met veranderingen. Het is daarom essentieel dat werkgevers, werknemers en de overheid investeren in de ontwikkeling van werknemers, zodat hun kennis en vaardigheden blijven aansluiten bij de snel veranderende eisen van de arbeidsmarkt. Een cultuur van leren en ontwikkelen is daarbij noodzakelijk. Werkgevers en overheden hebben een belangrijke rol door scholing zoveel mogelijk, voor zoveel mogelijk mensen, te stimuleren en te faciliteren, zodat zij de kans krijgen om zich te blijven ontwikkelen. Ook is samenwerking met opleiders van belang om scholing aan te laten sluiten op de vraag van de (toekomstige) arbeidsmarkt. AI is daarin een belangrijke ontwikkeling die vraagt om vaardigheden zoals digitale & AI-geletterdheid, aanpassingsvermogen, ethisch bewustzijn, analytische vaardigheden, kritisch denken en sociale vaardigheden.

Werkgevers die op zoek zijn naar personeel of die vragen hebben over om- en bijscholing kunnen voor advies en ondersteuning terecht bij Werkcentrum Fryslân. Ook werkzoekenden en werkenden kunnen hier naartoe voor advies over passende functies, scholing en ondersteuning. Via één centraal punt biedt het Werkcentrum mensen en bedrijven toegang tot relevante kennis en dienstverlening van partners in ons netwerk. De organisaties in het Werkcentrum zijn: gemeenten, UWV, werkgeversorganisaties, vakbonden, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en onderwijs- en opleidingsinstellingen. Samen werken de regionale partners aan een sterke, wendbare en weerbare regionale arbeidsmarkt, waarin samenwerking en afstemming centraal staan.

Toelichting

UWV heeft als taak om knelpunten in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in kaart te brengen. Met deze prognose kijkt UWV 3 jaar vooruit wat de verwachtingen zijn. In welke sectoren en regio's groeit het aantal banen, waar krimpt het aantal banen en waar ontstaan vacatures? Dit geeft een beeld hoe de arbeidsmarkt zich o.b.v. realistische scenario's kan ontwikkelen en biedt daarmee aanknopingspunten voor beleidsmaatregelen.

De Regionale Beraden gebruiken deze prognose als input voor (regionaal) arbeidsmarktbeleid voor

1. Sociaal domein, bestuurders en werkgevers:
    a. In welke sectoren zit uitbreidingsvraag?
    b. Samen met informatie uit Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) | ROA vormt deze arbeidsmarktprognose een basis voor scholingstrajecten en arrangementen met opleiders en bedrijfsleven.
    c. De werkgeversdienstverlening binnen de Werkcentra kan op deze manier aansluiten bij personeelsbehoefte in sectoren met uitbreidingsvraag en grote sectoren waar veel vervangingsvraag wordt verwacht.
2. Onderwijs: Deze prognose wordt gebruikt als input voor Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) | ROA en geeft daarmee richting in welke sectoren in een regio kansrijk zijn om mensen in op te leiden.

In november publiceert UWV een bredere analyse van deze regionale arbeidsmarktinformatie in het rapport Regio in Beeld.

De UWV Arbeidsmarktprognose bestaat uit twee onderdelen:

- Landelijke prognose van het aantal banen van werknemers en zelfstandigen en van het aantal ontstane vacatures in 19 sectoren.
- Regionale prognoses van het aantal banen van werknemers en zelfstandigen per arbeidsmarktregio in 16 sectoren.

Colofon

Uitgave
UWV Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postadres
Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen
ruben.degries@uwv.nl

Auteur
Ruben de Gries

De landelijke prognose van banen van werknemers en zelfstandigen is uitgevoerd door SEOR (Paul de Hek, Arie-Jan van der Toorn, Mark den Hartog).
De regionale prognose van banen van werknemers is uitgevoerd door Bureau Louter (Peter Louter, Pim van Eikeren).
Aanvullende regionale berekeningen (banen zelfstandigen, totaal aantal banen) zijn uitgevoerd door UWV.
De vacatureprognose is uitgevoerd door UWV.

Meer informatie over de arbeidsmarkt vindt u op uwv.nl.

Volg ons

Disclaimer
Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding

UWV © 2026